

Den 15. december 2021
MIM 104-21

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til fem gennemførelsesretsakter om godkendelse af anvendelsen af højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) og anthracenolie (AO) som proceskemikalier i industriel produktion i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitesag)

KOM-dokumenter foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat fem forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelse af stofferne højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) og anthracenolie (AO) som proceskemikalier i industriel produktion i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitésag). Forslagene giver tilladelse til fortsat anvendelse af højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) og anthracenolie (AO) som proceskemikalier i industriel produktion til virksomhederne Bilbaina de Alquitrans S.A, Koppers Denmark ApS, Industrial Quimica del Nalon S.A., Rain Carbon bvba og Rain Carbon Germany GmbH fra henholdsvis Spanien, Danmark, Spanien, Belgien og Tyskland. Tilladelserne gives efter optag af stofferne på godkendelseslisten, bilag XIV i REACH, til fortsat at anvende stofferne i en periode på 12 år fra "solnedgangsdatoen" den 4. oktober 2020. Forslagene blev drøftet på et videomøde i REACH-komitéen d. 22. september og er nu sat til afstemning i skriftlig procedure med frist den 3. januar 2022. Forslagene forventes ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet - ej heller statsfinansielle konsekvenser. Forslagene forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen ønsker generelt at begrænse anvendelse af særligt problematiske stoffer i de tilfælde, hvor der ikke kan demonstreres sikker brug, eller hvor der findes egnede alternativer. De beskrevne risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold er ikke i alle tilfælde tilstrækkelige til at sikre arbejdstagere og den generelle befolkning via miljøet. Kommissionen har derfor fastsat yderligere krav i godkendelserne om optimering af risikohåndteringsforanstaltningerne samt stillet krav om måleprogrammer. Regeringen vurderer, at de pålagte krav vil føre til et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau svarende til det danske samt minimering af udledningen til miljøet så vidt som teknisk og praktisk muligt. Der findes ikke alternativer til den specifikke anvendelse af stoffet. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag til gennemførelsesretsakter om godkendelse af anvendelsen af højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) og anthracenolie (AO) som proceskemikalier i industriel produktion.

Forslagene er fremlagt i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH). Forslagene har hjemmel i REACH-forordningens artikel 64, stk. 8.

Forslagene behandles i en undersøgelsesprocedure i REACH-komiteen. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslagene blev drøftet på et videomøde i REACH-komiteen d. 22. september 2021, og er nu sat til afstemning i skriftlig procedure med frist den 3. januar 2022..

Formål og indhold

REACH-forordningens afsnit VII indeholder en godkendelsesordning for særligt problematiske stoffer. Godkendelsesordningens formål er at sikre, at det indre marked fungerer efter hensigten, samtidig med at det sikres, at risici i forbindelse med særligt problematiske stoffer er tilstrækkeligt kontrolleret, og at disse stoffer efterhånden erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige, jf. REACH artikel 55.

Processen med udfasning af særligt problematiske stoffer starter ved optagelsen af stoffet på kandidatlisten, hvor en del virksomheder begynder arbejdet med at skifte til egnede alternativer. Udfasningsprocessen fortsættes ved optagelse på REACH-forordningens bilag XIV (fortegnelse over stoffer, der kræver godkendelse), hvorefter flere virksomheder forventes at udfase stofferne. I sidste ende skal de virksomheder, der stadig har et behov for markedsføring eller anvendelse af stofferne, ansøge om og få godkendelse hertil, idet de skal dokumentere tilstrækkelig kontrol af risici, eller at de socioøkonomiske fordele opvejer risici.

Forordningens bilag XIV indeholder de stoffer, for hvilke der kræves en godkendelse, før de kan markedsføres eller anvendes efter den såkaldte "solnedgangsdato" (dvs. den dato, hvor anvendelse skal ophøre, med mindre der er indsendt en ansøgning om godkendelse). I ansøgningen om godkendelse af fortsat markedsføring eller anvendelse skal virksomheden godtgøre, at stoffet kan anvendes sikkert, og at der ikke findes egnede alternativer. I de tilfælde, hvor behandling af sagen er påbegyndt efter solnedgangsdatoen, gives godkendelsen fra vedtagelsesdatoen, jf. REACH Afsnit VII.

Forslagene til gennemførelsesretsakter vedrører en forvaltningsafgørelse, hvorefter Kommissionen træffer afgørelse vedrørende ansøgning fra virksomhederne Bilbaina de Alquitranses S.A, Koppers Denmark ApS, Industrial Quimica del Nalon S.A., Rain Carbon bvba og Rain Carbon Germany GmbH fra henholdsvis Spanien, Danmark, Spanien, Belgien og Tyskland om samlet fortsat anvendelse af op til ca. 725.000 tons om året af højtemperaturs stenkulstjære og samlet fortsat anvendelse af op til ca. 260.000 tons om året af anthracenolie:

1. Til anvendelse til formulering af blandinger i industriel produktion, hvor CTPHT og AO udelukkende indgår som mellemprodukter i lukkede industrielle anlæg.

Virksomhederne fremsendte mellem den 20. februar 2019 og den 19. marts 2019 ansøgninger om godkendelse af højtemperaturs stenkulstjære (CTPHT) og anthracenolie (AO) til ovennævnte anvendelser. Ansøgningerne har i henhold til procedurerne i REACH-forordningen været behandlet af det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA, i udvalgene for risikovurdering, RAC, og socioøkonomisk vurdering, SEAC, som mellem den 4. juni 2020 og den 12. december 2020 har afgivet følgende udtalelser:

- **RAC** konkluderede, at der ikke kan fastsættes en nedre grænse for, hvornår CTPHT og AO er kræftfremkaldende eller for stoffernes miljøeffekter som meget persistente, meget bioakkumulerbare og toksiske. Udvalget konkluderede endvidere, at de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som er beskrevet i ansøgningen, ikke er passende og effektive i alle tilfælde i forhold til at begrænse risikoen for arbejdstagere og den generelle befolkning via miljøet. RAC anbefalede derfor forbedringer af risikohåndteringsforanstaltningerne for Bilbaina de Alquitrans og Industrial Quimica del Nalon. RAC anbefalede desuden gennemførelse af måleprogrammer af arbejdstageres udsættelse for stoffet, samt udledning til miljøet, og at resultaterne herfra anvendes til at evaluere, om risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold er effektive.
- **SEAC** konkluderede, at der ikke på nuværende tidspunkt findes alternative stoffer eller teknologier, som er teknisk og økonomisk gennemførlige for ansøgeren. SEAC bemærker, at stofferne ikke i sig selv har nogen funktion i den søgte anvendelse, men destilleres fra stenkul, hvorefter CTPHT og AO anvendes som mellemprodukt i fremstillingen af andre produkter, f.eks. som udgangsstof for produktion af carbon black og til fremstilling af beskyttende grafit til elektroder i lysbueovne (Söderberg masse). SEAC har desuden konkluderet, at ansøgeren har påvist, at de socioøkonomiske fordele opvejer de risici for menneskers sundhed eller miljøet, der følger af anvendelsen af stofferne. SEAC har anbefalet en 12-årig frist for fornyet vurdering for alle fem ansøgninger.

På grundlag af analysen af alternativer mv., som ansøgerne har udarbejdet, anbefaler Kommissionen, at der gives godkendelse med en frist for fornyet vurdering på 12 år fra solnedgangsdatoen frem til 22 august 2032 for den beskrevne anvendelse under forudsætning af overholdelse af de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som ansøgerne har beskrevet. Derudover er det en forudsætning for alle godkendelser, at ansøgerne mindst en gang årligt gennemfører overvågning af arbejdstageres udsættelse for stoffet samt udledning til miljøet, og at ansøgerne gennemfører måleprogrammer af indholdet af polycykliske aromatiske hydrocarboner (PAH'er) i spildevand mindst fire gange årligt, og at resultaterne fra målingerne anvendes til at evaluere, om risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold er effektive.

Derudover er det en forudsætning at

- Bilbaina de Alquitrans implementerer state-of-the-art risikohåndteringsforanstaltninger for arbejdsprocesser, der involverer fyldning af tønder og reparationer af pumper.
- Industrial Quimica del Nalon senest 3 år efter godkendelsen implementerer yderligere rensning af udstødningsluften (f.eks. ved installering af filtre med aktivt kul).

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslagene til gennemførelsesretsakter.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslagene er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakter under REACH-forordningen har direkte retsvirkning i Danmark og skal ikke implementeres i dansk ret.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslagene har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslagene har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslagene skønnes ikke at medføre nævneværdige erhvervs- eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

En vedtagelse af forslagene skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, da udledningen er minimeret, så vidt det er teknisk og praktisk muligt.

Høring

Et notat om sagen har været i høring i EU-Miljø specialudvalget, hvor der er indkommet bemærkninger fra Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH). FH anfører, at regeringens indstilling støttes. FH lægger vægt på, at der i den konkrete sag er tale om anvendelse som et procesgenereret mellemprodukt, som ikke er omfattet af REACH, og som udelukkende håndteres i et effektivt lukket system. Dog vil FH gerne understrege, at FH som udgangspunkt mener, at 12 år er en for lang årrække til at udgøre et tilstrækkeligt incitament til substitution.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslagene i andre medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at de særligt problematiske stoffer, som er prioriteret og optaget på REACH, Bilag XIV, som udgangspunkt skal erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige. Indtil dette kan opnås, skal risici ved fortsat anvendelse være tilstrækkeligt kontrolleret, eller de socioøkonomiske fordele ved fortsat brug skal opveje eventuelle risici for mennesker og miljø.

Regeringen finder, at der i forhold til beskyttelsen af miljøet, den generelle befolkning via miljøet, og arbejdstagere er redegjort for et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau svarende til det danske, og at der ikke findes egnede alternativer til den specifikke anvendelse. Forslagene til gennemførelsesretsakt tager herudover udgangspunkt i, at ansøgeren skal overholde de generelle krav i REACH om kontrol af risici for mennesker og miljø samt gældende arbejdsmiljø- og miljøkrav.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslagene.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.